

Իսկ յեւթներորդն գիշերին ի տեսեան երեւի նմա Տէրն. Աբերկիէ, եւ ի Հռոմ գնալ տնաւորինեալ իմ երեւեացի, իբրու զե որք անդ զանուն իմ ծանուացես, արդ զաւրացիր զե շնորհք իմ ընդ քեզ է: Եայնժամ զարթուցեալ արցոյն ասէ. Եղիցի երեւումն կամաց քոյ, Զրիստոս: Եւ զաստուածային զայն յայտնութիւնն պատմեաց եղբարցն, թէ 15 այսպէս Հրամայեցաւ ինձ գնալ ի Հռոմ քաղաք:

ԺԶ. Իսկ չար դեւն այն որ փոքր մի յառաջ զգնացս արցոյն ի Հռոմ սպառնացաւ, ոչ յապաղեցաւ, այլ եմուտ ի դուստր Անտոնինու թագաւորին, զի Հարսնացեալ էր ամուսին Վիրոսի Լուկիոսի առն՝ ամաց վեշտասանից, եւ անուն կոչէր նախ Լուկիլա, եւ զեղ եւ մեծութիւն ըստ ինքեան վերստին բերելով. մտանէր ի նա եւ խկոյն մոլէր, լկէր 5 եւ ի վայր արկանէր. աւաւատէր եւ ատամնացի զձեռս եւ զայլ անդամն խաժատել տայր, եւ զմարմինն գերել:

Արդ մայրն իւր Փոստինա, զի այս էր անուն նորա արքունստուհի, տրտմէր Հանդերձ Անտոնինու՝ ի չարաչար վհատութիւնն անկեալք եւ վերջին թշուառութիւնն զերսն դնե- 10 լով. եւ էր մանաւանդ տարածեալ տրտմութիւնս այս առ Լեւկիոս խաւսեցեալ աղ- ջկանն: Վասն զի զնա առաքեաց Անտոնինոս ընդ արեւելս պատերազմ տալ ընդ թա- գաւորն Բուլղեսոն. զորով խոտուցեալ միմեանց, որոյ զկնի սակաւ աւուրս էր եւ յա- րեւելից Լեւկոս եկեալ ի Հռոմ եւ Հարեալ զպատերազմ, եւ ի Հռոմայ յԵփեսոս եր- թեալ. եւ ի տաճարն Արտեմիսի վկայութեամբ աստուածոցն ստորադրեալ Լեւկիոսի զաղջիկն առնուլ զնա:

Արդ քանզի Լեւկիոս ըստ դաշանցն առ Եփեսոս նաւեաց լինելով, ոչ ունելով թէ 15 պիտաւէր զինք Անտոնինոս ի գիււհհարկ զստերն իւրոյ պատճառէր ընդդէմ Հարկանել զժամանակն, գրեաց Լեւկիոսի, որպէս զԳերմանացոց ազգացն նախ ընկձել զՀպարտու- թիւն որ զքաղաքս Հռոմայեցոց եւ զգաւաւս փանաքի առնեն. ոչ զարելով ըստ դաշանցն գնալ յԵփեսոս Հանդերձ զատիրաւն մինչեւ անցանել ամին ի միւս այն գնալ. 20 եւ նորա զմիջաւ լեալ նաւարկութեան՝ Հանդիպի գրոյ արքային. եւ յոյժ ի տարակոյս անկեալ՝ դառնայ ի Դափնին Անտիոքացոց:

Իսկ արքայն Անտոնինոս եւ իւրքն ամենայն աղէխարշեալք վասն աղջկանն բազում Հոգս կրէին. սոյնպէս եւ ի լծակցէն նեղեալ՝ առնել զամենայն եւ ոչ յու մեքէ ընդու- նէր զքան ունել:

ԺԶ. 2. որ խոսեցեալ էր եւ էր ամաց վեշտասանից, տուեալ կին Վերոսի Լեւկիոսիք անուն էր նորա Ղուկիլա, եւ գեղով եւ մեծութեամբն իւրով անցանէր զամենեքումբ- (ὥς κατ' αὐτῇν) — 5. Թ. եւ խկոյն մոլեգնէր, որպէս զի շարժէր եւ զգետնի Հարր կանէր, եւ աստամբք զձեռս խաժատէր եւ զեր մարմինն տառէր: — 7. Թ. Զի այս է, անունն Աւգոստոս: Եւ այն (τῷ Αὐγούστῳ) — 9. Թ. եւ որ զնոցա ցաւն առաւել յաճանէր- այն իսկ էր, զի աղջիկն խոսեցեալ էր Ղուկիոսի: — 11. Թ. Βουλγέσσω, այս ինքն Վոլոշ գետոս Պարթեւաց թագաւոր: — 8. եւ խոտուցեալ էին միմեանց, զի ի ժամագիր ին- աւուր Լեւկիոս յարեւելից եւ ինքն ի Հռոմայ յԵփեսոս ժամանիցն, եւ ի տաճարն Ար- տեմիայ, որ անգէն կայ, վկայութեամբ աստուծոյ՝ զաղջիկն տայցն Լեւկիոսի եւ սա ըն, գունիցի: — 2. Հռոմ — 15. Թ. նաւեաց փութանալի (ἐπειγόμενος, անգարելով թարգմանին կարգացած ըլլալու է՝ ἐπιγενόμενος, լինելով): — 16. Թ. Ոչ գիտէր Ան- տոնինոս, ի՞նչ զինչ պարտ իցէ առնել ի գիւհհարկ աղջկանն եւ պատճառանօք յա- ղաքս Հռոմայեցոց եւ զԵփեսոս քանդէն: — 2. Գերմանացոյ: — 21. 2. Կռնա: — 2. Ատրիւսացոյ: — Ալէիւրէն: — σπλαγχνίζομαι (σπλαγχνίζομαι, արգասատիլ ցաւակ- ցիլ): — 23. Թ. Զամենայն առնէին եւ չէր ինչ, որ զգէմ բարեք իրէր յանձն ցու- ցանէր, ի բաց թողուին:

ԺԶ. Այնուհետև վճռումայեցւոյ քրմունս ժողովեալ, եւ էր ջան հարցանելոյ գիւթութեանցն, երդմնեացանել զբեւն թէ իւ լիցի բժշկութիւն չարին. եւ ի բազում առուրս տագնապելոյ, անագան ուրեմն ձայն արձակէր ի թիւանոյ աղջկանն, իբրտ. Թէ ոչ Արեւիկոս ի Փոքր Փռիգացւոյ Յերապալառ եպիսկոպոսն եկեցեղ, ոչ հյա-
 5 նեմ աստի ի բնակութենէ իմմէ. Արդ իբրեւ ի բազում առուրս զայս գոչէր, տարա-
 կուսէր յինքեան Անտոնինոս թէ ուր գտցի. եւ կոչեալ զիորդնիւնտոս զեպարքոս ապա-
 րանիցն տեղեկանայր թէ որ իցէ Յերապալառ ի Փոքր Փռիգիա. Դսկ նա ասէ. Մանա-
 ւանդ, արքայ, ի նմն է Եւքսինիանոս երթալ, զոր բազում անգամ յաղագս զիմաս-
 10 ական իրաց առաքեցեր: Զայն լուեալ Անտոնինոս ծանեաւ, թէ որ աղագաւ արձակե-
 ցաւ. զի վասն աջողակ լինելոյ իրաց նախարարութեանն անդ գեգելի Նւքսինիանոս.
 եւ իսկոյն հրամայեաց պատրաստել եւ յուղարկել առ նա զվաղերիանոս եւ զԲա-
 սիանոս մազիստրոսքն ունեւոյ Նամակս զայս:

Անտոնինոս ինքեակալ Սեւաստոս, Եւքսինիանոսի Պոպլիանոս խնդալ:

Ես ի փորձ հեղձեցուցիչ գործոց նոցին ստորագեղեալ. եւ մանաւանդ ոյք հեղ-
 15 ձեցուցիչք նախակարգի ի մերոյ կարողութենէ բացագործեցի ըստ Զմիւռնացւոյ մակա-
 թեթեւացուցանել զեղեալ տապալումն երկրին Զմիւռնոյ նոքա թշուառութիւն ծա-
 նեան իբրտ. պատշաճ եւ քեզ զհոգ իրացն եղի. եւ զի ուսայ զամենայն ստուգու-
 թեամբ հանդերձ, իբր թէ մերձ կալով: Զոր ինչ ի քէն առաքի տարերուութիւն. յոր-
 20 ժամ ի քայց տացես զայս, եւ Կիլիս որ եւ Նպիտրոպոս մեր. զամենայն իմ
 յատուկ պատմեցեց: Դսկ եւ մերձ լինել ի մեր կարողութիւնս զԱբելիոս ոմն Նրա-
 պալացւոյ եպիսկոպոս առ քեւ զեգերեալ, այր բարեպաշտ այնպէս զքրիստոնէիցն կարգի
 զգիւհաճարս բժշկեալ. եւ զայլ ախտս զիւրաւ ողջացուցանել. զնա հարկաւ մեզ պի-
 25 տոյ լինել. զվաղերիանոս եւ զվասեանոս մազիստրոսն մերոց Աստուածային իշխա-
 նութեանց պատուեալն յուղարկեցաք. փոխարէ զայնն ամենայն պատուով իբրեւ
 30 առ մեզ բերել. արդ հրամայեմք քո կարծրութեանդ արա զայնն ընդ ամենայն յաւ-
 ժարութեանց առ մեզ գալ, քաջադէտ ես ոչ չափաւոր կալ քեզ առ մեք եւ յա-
 ղագս այսմիկ գովելի. ողջ լիւր:

ԺԷ. 1. Թ. եւ զիտալացւոյ քրմունս ժողովեալ, եւ զհաւաղէտս ի Տիւբենեայ
 (Եսորուրիա) կոչեցեալ՝ երդմնեցոյց ի ձեռն նոցա զգեւն, այլ ոչինչ իմացաւ վասն բժշկու-
 թեան չարին: Եւ այս ամենայն ի զուր գործեցան, զգեւն աւելի իմն պայրացուցին յաղջիկ
 անդր. — 4. Թ. Ա. եպ. Յերապոլսեցւոց ի փոքր Փռիգիա. — 8. Ե. — Թ. Անտի-
 ք (յառաջ եկեալ է) Եւքսինիանոս, առ որ բազում անգամ վասն աբելոնի (ծղութեան)
 իրաց գրեալ է քո. — 14. Թ. “Ես տեղեակ ի փորձոյ կորովամտութեան քո՝ ի գործոց
 անտի եւ մանաւանդ յայնոցիկ, զորս հրամանաւ մերոյ իշխանութեան այն ինչ (ἐναρχος)
 գործեցեր ի Զմիւռնիա, բաւաշուով ի Զմիւռնացւոց զաղէտս, որ նոցա ի շարժմանէն
 երկրի զիպեալ էր, որպէս ի դէպ էր՝ հաճեալ եմ ընդ քեզ, եւ զովմ գեք վասն փու-
 թոյ քո, եւն. ուստի անձանօթ մնացած է բոլորովին թարգմանիչն. հոս Թ. ἀρχισία կո-
 րովամտութիւն, կարգացուած է ἀρχόντος, հեղձուցիչ. մալիսիս-ոցոյցն էլ — ἐπι-χου-
 15 ςίω, թեթեւացուցանել, գիւրել: — 18. Թ. քանդի զամենայն հաւաստեալ ուսայ, որ-
 պէս թէ առ տեղեւան զիպեալ էի, եւ զտեղեկութիւնն (ἀναφορά, կարգացուած է
 διαφορά տարբերութիւն), զոր առաքեցեր, հոգարարմուն մեր Կիլիս (xai Kéλιος ó ἐπιτρο-
 πος ὁμῶν) զամենայն պատմեաց մեզ յայտնապէս. — 20. Թ. իսկ այժմիկ ծանուցաւ իշխա-
 նութեան մերում թե՛ք առ քեզ զեգերեցի ոմն Աբելիոս եպիսկոպոս Յերապոլսեցւոց, այր
 բարեպաշտն ի քրիստոնէից հաւատս, մինչեւ զգիւհաճարս բժշկել եւ զայլ հրամագու-
 23 թիւնս գիւրաւ իմն ապաքեցել. — 23. Թ. Βασσιανός, վեր փոխած էր Բասիանոս. —
 25. Թ. στεργεότης, կարծրութիւն, հոս բարձրութիւն, ուժգնութեան Թ. πείσαι, համոզել,
 կարգացուած ποίσαι, աւանել: — Թ. ամենայն յօժարութեամբ. — 26. Թ. քաջ իրաւացեալ՝
 զի ոչ սակաւ լինիցի ի մէջ գոհութիւն զքէն այլ գեր ի վերոյ քան զամենայն. ողջ լիւր:

ԺԸ. Յայտարարել ի մագիստրոս տուեալ զԹուղթն՝ առաքեաց ի Հռոմայ տախտակ, Թէ բազմապատիկ դնեմ ձեզ զոր ի յիմ բժշկութիւն զվաղաբերութեամբ բերին Արեւիկոսի:

Իսկ նոցա առեալք ոչ վաղվաղակի եւ փոյթ ելին, այլ յերկու աւուրս ի Վրիտիսիոն հասեալք ի նաւին ի յայն յարդարելոյ առ ի յեպարքոսէն Կոռնիլիանոսի, իբրեւ ելին ի նաւել՝ զաղարեաց հողմն յեւթներորցումն ի Յունիս նաւեալք եկին ի Պելոպոն կղզին:

Սւ անդ ի դիմոսական ձիոց պիտոյացեալք գան ի Նժման ի Բիզանդիոն, եւ ապա առ Նիկովիդա դարձեալ յաւուրս ինչ, եւ դարձեալ հրապարակական պիտոյացեալք 10 ճանապարհի՝ գան ի Սինադա մայրաքաղաքն Փոլիսացոց, առաջնորդ ուղղոյ առ ի դատաւորէն անդ կայծապողս առեալք, որպէս էր նոցա կարգեալ ի Կոռնիլիոսէ եպարքէն, հասին առ Թերորդ ժամն ի Յերապոլիս: Իւ մտեալք ի քաղաքն պատահեցան Արեւիկոսի, զի սովոր էր ըստ այնմ ժամու դառնալ ի վարդապետութենէն զոր առնէր եւ տալ փառս Աստուծոյ աղաւթիւք:

Արդ իբրեւ պատահեցան նմա տեղեկանիլն թէ Ուր երեք իցէ Նաբինիանոս եպարքոսն եւ յոր տեղի լինի բնակեալ, ցոյց մեզ:

Իսկ նա ասէ Զինչ իցէ խնդիրք առն ուրպէս շտապով: Ընդ հարցումն դժուարացեալ Վաղերիանոս զի ոչ փոյթ ետ զպատասխանին, ժպրհի խտաղոյն ինչ, Թերեւս ի չարէն շարժեալ եւ տարածեալ զաջն ընդ իւմ սրբոյն եւ ախորժէր հարկանել նմա 20 տանջան, եւ խնդն պահպանութիւն ձեռնն ի վերուստ ոչ յամբ. եւ ժպրհաւ. զնա տանջէր եւ անշարժէր իբրու իւրի նախըմբանեալ կայանաւք: Կարաւ եւ զնկեր նորա ահ ի վերայ նորատեսութեանն, եւ իջեալք երկաքանչիւրքն ի ձիոցն անկանին յոտս սրբոյն եւ արանեակք լինին խոնարհք յոյժ, որպէս զի զԹառամեալ ձեռն եւ իբր զմեռեալ լեալ՝ դարձեալ զալարացուցէ եւ ոչ թողուլ այնպէս մեռեալ:

ԺԹ. Իսկ նա ըստ սովորութեանն լինի ախտակից եւ նոցա. մերձի ի դասացեալն, եւ խնդն ողջ զնա ցուցանէր. ապա դարձեալ եւ զհարցանելոյ առն զպատճառն ասեն. եւ ուսեալ զի Թառամորական գիր բերին առ ինքն, առաջնորդ լինի արանցն եւ վաղվաղակի ածէ ի տունն Նաբինիանոսի:

Սւ նա զգիրս ի ձեռս առեալ եւ որ մերձ իւր նստէր՝ տայ ցուրրն զգիրն եւ աղաչէր ոչինչ յապաղել այլ որպէս ախորժեն արագ ձեռն արկանել զճանապարհէն:

Իսկ եւ սուրբն ինքն ընթերցաւ եւ ասէ. Գամ եւ ոչ անյաւժար զճանապարհն ան-

ԺԸ. 1. 2. Ի Հռոմա: — Յ. իբրեւ ետ մագիստրանոսաց զԹուղթն եւ առաքեաց ի Հռոմայ՝ ասէ Թէ կարի մեծ լինիցի ծառայութիւնն ձեր առ իս, Թէ է զԱ. արագ, որչափ հնար իցէ՝ առ իս ածիցէք. Եւստի հայն *θεραπεΐα* ծառայութիւն, առած է բժշկութիւն իմաստով: — 4. *Βρεντίσιον*. — Յ. իսկ սոքս առեալ զԹուղթն՝ ոչինչ թողին վառն արագութեան եւ փութոյն, եւ յերկու աւուրս հասանէին ի Բրնիտիսիոն, եւ անդ մտեալ ի նաւն, որ պատրաստեալ էր նոցա յեպարքոսէն Կոռնիլիայ՝ ըստ հողմն յաւորդելոյ ընդ Յունիս նաւեալք՝ յեւթներորցումն հասանէին ի Պելոպոպոնէս, եւ անտի զարքունական (*δημοσιος*) ձիս առեալ՝ ժամանէին ի Բիզանդիոն, յեւ աւուրս: Ապա ի նմին իսկ աւուրս ի Նիկովիդիա դիմեալք եւ անտի կայեալ զարքունի ճանապարհն գային ի Սինադա, որ մայրաքաղաքն էր Փոլիսացոց. անդէն առեալ առաջնորդս ի գլխաւորէն քաղաքին՝ ի Սպինթերայ (*Σπινθηρ*, -ος, կայծ, ասկէ Թառգմանիւն շինած է կայծապող), որպէս հրամայեալ էր նմա ի Կոռնիլիայ եպարքոսէ, հասանէին ի Յերապոլիս իբրեւ յիննեորդ ժամու: — 13—14. Փոքր ինչ համառօտուած է:

ԺԹ. 5. Յ. եւ նա զԹուղթն ի ձեռն առեալ եւ ընթերցեալ զըրզանդակութիւնն՝ ետ զԹուղթն վաղվաղակի ցուրրն եւ աղաչէր...

ցանկերով. քանզի ըստ կամայ Աստուծոյ եղէ կողմն, որ եւ ինչ ի Տեառնէ յայտ-
նեցաւ:

- 10 Իրրեւ ապա մագիստրոսքն պայծառարար առ ի յԱբսինիանոսէ Հիւրնկարեցան զա-
ւուրս Բ մնալով առ նման, եւ զնաւակրութիւն պատմել խոստացեալ յերրորդումն
աւուրն առեալ զփոխանակ գրոյն գնացին, խոստացեալ նոցա սքանչելին Աբրկիոս գինի
10 աւուր ըստ ասացելոյն է՝ ունել զբուռն Հռոմայ. եւ Հանդիպեալ միմեանց եւ Համայն
եւ նոքա այնպէս ելին ի քաղաքէն. զի Հաւատային ուղիղ լինել յորոց կրկնեալ եւ տեսին
15 զոր ասացն:

Ի. Իսկ աստուածայինն Աբրկիոս գինի եւ քացախ եւ ձէթ էարկ ի մի տիկ, ընդ
որումն էառ եւ սակաւ Հացս. ապա ճառեալ կըբարցն զպատշաճն, եւ նոքա զբաց գնալ
սրբոյն ողորմագին ողբալով աջողական մխիթարելով եւ նստեալ ի յէջ՝ եւ ի քաղաքէն
15 Եւ իրրեւ սակաւ մի Հիւսացաւ գնալով զճանապարհաւն, տեսանէր զումն այդէգործ բրեւով
5 Հոգ տանել այգոյն. անուն առն Տրոփիկոսն. զնա յանուանէ կոչէր եւ ասէ. Ծ'կ, եղբայր,
ճանապարհակցեալ ինչ մինչեւ յՀոռոմ:

- Հուաւ նա, եւ իսկոյն զբաշն եւ զտաշան թողեալ ի տան. էառ զսփածանելիս իւր,
զոր վասն սշխատանաց յերկիր եղեալ կայր, ասէ ցնա սուրբն. քանզի իրրեւ ճանապար-
հակցեցան: Բայց մեղ այժմ մանաւանդ զգուշանալ արժան է ընդ լուրն խառնել ընդ
10 Հեշտութեան. զի յորժամ Տրոփիկոսն ի Հասարակաց պէտս Հրամայելով սրբոյն արձակէր
զտոս տկին, զոր առ մուտակայ պէտսն անխառն ելանէր թէ գինի Հանդիպէր կամ ձէթ
կամ քացախ, որիչ յայլոցն մնալով: Իսկ դարձեալ երբեմն թէ յայլ պէտս իրի նա
առնէր առանց կամաց սրբոյն լուծանել զտիկն, զնրահան զոր ինքն ակործէր՝ սքանչելապէս
ելանէր, թէ քացախ՝ ձէթ, թէ ի ծարաւոյ զփորձ արքման առնոյր. եւ դարձեալ յասել
15 սրբոյն գինի յատակ ի տկէն հեղոյր: Այսպէս որ կամաւ նենգս, ակամայ Հաւատարիմ
գոլ, ոչ ումէք յորոց ակործէր ըստ պիտոյից հայելով. յատուկ գործն ինքնին տայր ունել
զուղիղն եւ անխարդախ, եւ մի ինչ առ պիտառելոյ արս առնել. այսպէս շնորհս առեալ ի
յԱստուծոյ Աբրկիոս:

- Ապա զամենայն ճանապարհն քաջահեշտ անցանելով, եւ իջեալք յԱտալիա Պամ-
20 փիլացոց, եւ ելեալք ի նաւ ումեմն որ ի Հոռոմ գիմեալ գնալը՝ եւ ի կարգեալ տեղին
Հասանէր, ապա եւ զբաւ առեալ աւուրք դաշանցն այն:

12. Թ. Քանզի խոստացեալ էր նոցա ի սքանչելոյն Աբրկիոսէ՝ յետ Խ. աւուրց
պատահել միմեանց մերձ յասացեալ Դուռն, որ է ինչն Հոռոմ. — 2. Հոռոմ:

Ի. 2. Թ. Ապա խօսեցաւ եղբարց որ ինչ ի դէպ էր, որք կարի ողորմագին լային զի
ի բաց երթալոց էր. իսկն գեղեցիկ իմէ (ծէջատատ) մխիթարեալ նստաւ ի գրաստոն ար-
քուռեական (Հասարակաց, աջողակ եւն) եւ եւ ի քաղաքէն: — 7. Թ. τὸ σκαφεῖον, բրեշ.
Թարգմանիչն կարգացած է σκάφον, տաշտ, լական, կոնք: — 8. Թ. εἶπετο τῷ ἀγίῳ,
յՀետ գնաց սրբոյն, Հետեւեցաւ, կարգացուած է εἶπετο (εἶποντες, ասել): — 9. Թ. այսպէս
երկրորդ եւս անկան յուղի (ἐπειδὴ δὲ συνώδενον ἦν) — 9. Թ. այլ այժմ խնդրեմ զի
առաւել մտադիր լինիցիք գուք, քանզի լեւոց էր սքանչելիս՝ խառն ընդ ուրախութեան:
Թարգմանիչն խառնակած է միտքը: — 10. 2. Դէս: — 8. քանզի յորժամ Տրոփիկոսն
Հրամանաւ սրբոյն ի Հասարակաց պէտս լուծանէր գրեթէն (πὸ δα, գոտն) տկին, ելանէր նմա
այնչափ միայն, որչափ առ ժամն կարեւոր թուէր, եթէ գինի, եւ եթէ քացախ կամ ձէթ.
Իսկ այլքն մնային ի տեղւոյն: — 11. 2. Դարձաւ: — 15. Թ. այսպէս որ կամաւ նենգաւոր էր,
ակամայ ինէր Հաւատարիմ, այնու զի ոչինչ յայնցանէ, զոր կամէր, բոտ բաղձանաց ըն-
դունէր (ἀπτόμενος, շօշափէր), յայտնապէս կամեցեալ ուսուցանել՝ ուղիղ ընթանալ եւ
անխարդախ. եւ մի ինչ առնել արտարայ գիտութեան այն, որ շնորհէ (τοῦ χρεομαίνου).
յայսպիսի շնորհս առ ի յԱստուծոյ վայելէր Աբրկիոս: — 19. քաջահեշտ = εὐμαρῶς.

ԻԱ. Իսկ մահապատրուքն զինի երկց աւուրց եկեալ Հասին, զի բազում էր նոցա ծանապարհ ժամուն նաւարկութեան վասն աւուրց ձմերայնոյն. եւ բազումս զնոսա աղաքսերով վասն հեղգութեան, ապա զձեռն տարածեալ ողջունեաց զնոսա սիրեալս Իսկ նոքա ուրախացեալք՝ տեսին զնա զոր ոչ յուսային, եւ առժամայն երկիր 5 պազին գիրկս արկաներով նմա, եւ շարժեալք յուրախութիւն՝ զայլ ամենայն զպատշաճն առնէին. ապա առեալ զնա մուծին ի Հռոմ եւ ածին առ Կոռնելիոս եպարքոսն:

Իսկ նա, քանզի ինքնակայն Անտոնինոս զինուորութիւն ունէր ընդդէմ բարբարոսացն, զՈրինոն անցեալք եւ զՀռոմայեցեոցն լքանէին, զայլն առ աւգոստոս Հին Փապատինա ածին: 2 Զոր տեսանելով նա ծերունի այնպէս եւ պարկշտ եւ զքաջակազմութիւնն իբրու Հռոմ 10 դարտ երեւելով, պատկառանալք լինելու. եւ ընդ բազում ամառութիւնս թեան ողջունէր պարկշտայնութիւնս. եւ զի բարեւոյ եւ ամենակարողն Աստուծոյ ծառայ ափ լինել. եւ յայտ յորոց այլք բազումք յառաջագոյն, եւ այժմ վերստին եկեալ մագիստրիանոսն պատմեցին. քանզի եւ արդ եւս զոր ըստ առն էր առ ի նոցանէ ուսաւ Փապատինա. Արդ աղաչեմ մի ինչ յապաղել եւ թագաւորաց բարեգործաւդ երեւել, եւ զնուաստքս զմեզ 15 կեցուցանել եւ բժշկել զդուստր մերս, եւ զի այսպէս պատուոյ առ ի մենջ եւ ձրից զնորհ առցես:

ԻԱ. 3. Թ. զի բազում ժամանակ, յապաղեաց զնոսա նաւագնացութիւնն: — 7. Թ. Իսկ նա քանզի ինքնակայն Ա. ընդդէմ բարբարոսաց զորոքողով լինել էր (ἐχσρατεια) որք ըստ Հռոմոս անցեալ էին եւ քանզի զՀռոմայեցեոյ դաւառս, զայլն առ Աւգոստոս Հին Փապատինա էած: Իսկ նա իբրեւ ետես զնա այնպէս ծերունի: — 9. Քաջակազմութիւն, εὐχοσμος. — 10. Թ. եւ բազում պատուով (σεμνοπρεπεία) ողջունեաց զնա: Ուստի թարգմանին լայնած է հոս միտքը: — 11. 2. Բար: — 13. Թ. քանզի արդ իսկ ի նոցանէ (παρ' αὐτῶν) ուսաւ գառնէն Փապատինա:

(Հարսնութիւն)

ՀԱՅՈՑ ԳՐԵՐԸ

— (Հարսնութիւն)

5. Փակագրութիւնը երբեքմ հասած է այնպիսի կատարելութեան, որ պարզագոյն ձեւի մը մէջ կ'ամփոփէ բառին բոլոր գրերը, ասոր շատ գեղեցիկ օրինակ է թիւ 402ա, որուն մէջ առաջին բառին բոլոր ութը գրերն ալ ներկայ են. թիւ 371 կը պարունակէ մութ բառին չորս գրերը. թիւ 283ա կը պարունակէ մութ բառին գրերն բոլոր գրերը. թիւ 340 կը պարունակէ ութի բառին գրերն բոլոր գրերը: Նոյնպէս ըլլալու է նաեւ արեւմտահայերէն (թիւ 106), որ անկիւնաւոր խաչի մը մէջ պարփակած է բառին տասներուն մեծագոյն մասը:

6. Ինդիք է գիտնալ թէ նշանագրերու կազմութեան մէջ օտարազգի տառեր ալ մասնակցութիւն ունեցած են: Իս. Թարութիւնեան, Հայոց գիրը, էջ 109, ասոր հաստատական պատասխան կուտայ եւ իբր օրինակ կը յիշէ հայերէն (թ. 275բ), արք (թ. 280դ), Պոլս (թ. 369դ), արիւնք (թ. 387ա) նշանագրերը:

Բայց ասոնց մէջ մենք օտար տառ չենք տեսներ: Թերեւս հեղինակը ուզէ նմանութիւն գտնել արար. չ, յն. լ եւ լատին. T տառերուն հետ, բայց ինչ ձեւով կարելի պիտի ըլլայ այս տառերը կապել վերի բառերուն հետ: Թայանի է որ այս օրինակները բոլորովին անօգուտ են:

Մեր կողմէն կրնայիք աւելցնել քանի մը ուրիշ օրինակներ, որոնք նմանութեան աւելի յաջող հանգամանքներ կը ներկայացնեն. ինչպէս՝ Ստոնալ բառին չորրորդ նշանագիրը H, իբր լատին H տառը, որուն հետ նոյն կու գայ նոյն բառին հինգերորդ նշանագիրը, իբր հայերէն Հ = H: Միջնորդ բառին երրորդ նշանագիրը ճիշտ արաբերէն 3 տառախումբն է (իբր 3 و 4 4): Բայց ինչ կապ կայ Ստասնայի եւ H = Հ տառերուն մէջ կամ Միջնորդին եւ Վէքիլին մէջ, եւ ոչ մէկ: Կը նշանակէ թէ ասոնք ալ անօգուտ օրինակներ են:

Ընդհանառակը սակայն շատ ապահով կը գտնենք Պոլս եւ Պեմարս բառերը, որոնք ինչպէս քիչ մը վերը նկատեցինք, կազմուած են լատին B տառէն, որ նոյն անուններուն նախա-